

SAYI : 2020/4060-S.20.6491
BAŞVURU NO : 2019/16150
KARAR TARİHİ : 17/03/2020

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURUYA KONU İDARE : YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın, öğrenci disiplin cezalarına ilişkin tutulan sicillerle ilgili net düzenlemeler yapılması talebi hakkındadır

BAŞVURU TARİHİ : 17/09/2019

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) Kurumumuza 17/09/2019 tarihinde ulaşan başvuruda ..., özetle; Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığı tarafından 28/06/2019 tarihli yazı ile tarafına “uyarma” cezası tebliğ edildiğini, söz konusu cezanın silinmesine yönelik 03/07/2019 tarihli başvurusunun Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörlüğü tarafından 09/08/2019 tarihli karar ile reddedildiğini ifade etmekte ve söz konusu cezanın silinmesiyle ilgili herhangi bir süre ve şart bulunmadığından bu durumun belirsizlik yarattığını iddia ederek öğrenci sicilleri ile ilgili net düzenlemeler yapılmasını talep etmektedir.

2) Başvuranın ayrıntılı iddialarına bakıldığında, özetle; üniversite tahsilinin kendi disiplin kuralları olduğunu ve bu disiplin kurallarının dayanağının Anayasa'nın 130/9 ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nu 54, 63 ve 65/a-9 maddeleri olduğunu, Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nde öğrencilere verilecek disiplin cezalarının ne şekilde, nerede ve ne kadar süre tutulacağını, gerektiğinde kime, ne şekilde ve nasıl verileceğine dair açıklık bulunmadığını ve bu konuda bir başka hukuk kuralına atıf da yapılmadığını, disiplin suç ve cezaları ile ilgili sicillerin öğrenciler bakımından nasıl tutulacağına ilişkin düzenlemenin, 2547 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine dayanak almak suretiyle YÖK Başkanlığı tarafından düzenlenen Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği'nde gösterildiğini, ancak sicilin tutulup saklanması ile ilgili genel geçer ifadelerin kullanıldığını, disiplin suç ve cezalarının saklanma ve kullanılma şeklinin, süresinin ve ne zaman ve nasıl silineceğine veya sicilden çıkarılacağına veya talep edildiğinde verilmeyeceğine dair açık hükümlerin bulunmadığını; bir anlamda, yükseköğretimde okuyan öğrencilerin bu sırada işledikleri disiplin cezaları yönünden korunmasız bırakıldıklarını, oysa adli suç ve cezalara ilişkin 'hükümlü' sicillerini düzenleyen 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu'nun 9 ve 12 nci maddelerinde bu konuların ayrıntılı düzenlendiğini, hatta 5352 sayılı Kanunun diğer

hükümlerinde de suç işleyen kişilerin ileride bu sıfatlarından kurtulmalarına yardımcı hükümlere yer verildiğini ve yasak haklarının iade edildiğini, bu durumda üniversite öğrencilerinin anlık hataları nedeniyle aldıkları disiplin cezalarının nerdeyse bir ömür boyu öğrenci dosyalarında saklanması anlaşılabilir ve kabul edilebilir olmadığını, bu düzenleme eksikliğinin ‘haklar dengesi’ ile ‘evleviyet’ kurallarına da uymadığını, Kanun ve Yönetmeliklerde bu konuyu düzenleyen hükümlerin olmamasının, ‘hukuk devleti’ ilkesini güvence altına alan Anayasa’nın 2 nci maddesi ve temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasını düzenleyen 13 üncü maddesine göre hukuka, akla, vicdana ve adalete aykırı olduğunu, bu aykırılığın, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi 1. Ek Protokolü’nün ‘Öğrenim hakkı’ başlıklı 2 nci maddesini de ihlal ettiğini, çünkü sicile kaydedilip öğrenci dosyasında süresiz saklanan, silinmeyen, dosyadan çıkarılmayan ve talep edildiğinde başka kurum ve kuruluşlarına verilen disiplin cezalarından dolayı mezun öğrencinin lisansüstü öğrenim için başvurduğu yerlere kabul edilmeme veya diğer adaylarla eşit haklara sahip olamama durumları ile karşılaşabildiğini, bu durumda bazı üniversite yönetimlerinin kendi uygulamalarıyla öğrenciye verilen disiplin cezalarını çeşitli sosyal projeleri gerçekleştirmek koşuluyla sicillerinden silmekte olduklarını iddia etmekte ve sonuç olarak öğrencilerin disiplin cezalarının kullanılması, kaldırılması ve silinmesi usul ve esasları ile ilgili hukuki boşluk olduğundan bu eksikliğin öğrenci aleyhine işletilmemesi gerektiğinden bahisle 2547 sayılı Kanun’un 63 üncü maddesinin soyut ve süresiz olması ile Anayasa’nın 13 üncü maddesindeki maksadı aştığını vurgulayarak tarafına tebliğ edilen uyarma cezasının silinmesiyle ilgili herhangi bir süre, şart, kural bulunmadığından haklar dengesinin ihlal edilmemesi amacıyla yönetmelik değişikliğine gidilmesini talep ettiği ve hiçbir çalışma yapılmamasının hakkaniyete, evrensel hukuka ve kamu düzenine aykırı olduğunu şikâyet ettiği anlaşılmıştır.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

3) Kurumumuzun 09/10/2019 tarihli ve ... sayılı yazıyla Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ile Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinden bilgi-belge talep edilmiş ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörlüğünün 25/10/2019 tarihli ve ... sayılı yazısı ekinde bilgi-belgeler gönderilmiş olup ekte yer alan başvurana verilen 09/08/2019 tarihli cevabi yazıda; “Üniversitemizin öğrenci disiplin cezalarıyla ilgili ayrı bir yönetmeliği bulunmamakta olup, YÖK Başkanlığınca 18/08/2012 tarih, 28388 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği” ve yine YÖK Başkanlığınca 25/04/1984 tarih, 18382 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği” hükümlerine göre işlem yapılmaktadır. Adı geçen yönetmelikler YÖK tarafından düzenlenmiş olduğundan, bu yönetmeliklerde değişiklik yapılmasıyla ilgili talebiniz Üniversitemizce değerlendirilememektedir.” şeklinde;

4) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Hukuk Müşavirliğinin 25/10/2019 tarihli ve ... sayılı yazısında; “İlgili konu, Kurul/Komisyonlarca görüşülerek belirlenecek Kurulumuz görüşü en kısa sürede Kurumunuza bildirilecektir.” şeklinde ve 26/12/2019 tarihli ve ... sayılı yazısında ise; “Konuyla ilgili mevzuat çalışması yapıldığında konunun değerlendirileceği” şeklinde cevaplar verildiği görülmüştür.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5) 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasası’nın;

5.1) “II. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması” başlıklı 13 üncü maddesinde; “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

5.2) “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinde; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler...”

6) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

7) 6/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun;

7.1) “Özlük dosyasında saklama” başlıklı 53/G maddesinde; “(Ek: 2/12/2016 - 6764/34 md.) Disiplin cezaları ilgililerin özlük dosyalarında saklanır. Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl, aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl sonra atamaya yetkili amire başvurularak verilmiş olan cezaların özlük dosyasından silinmesi talep edilebilir. İlgilinin, bu süreler içerisindeki davranışları, isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, talep yerine getirilir.”

7.2) “Öğrencilerin disiplin işleri” başlıklı 54 üncü maddesinde; “Soruşturma, yetkiler ve cezalar: a. Yükseköğretim kurumları içinde veya dışında yükseköğretim öğrenciliği sıfatına, onur ve şerefine aykırı harekette bulunan, öğrenme ve öğretme hürriyetini, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükûn, huzur ve çalışma düzenini bozan, boykot, işgal ve engelleme gibi eylemlere katılan, bunları teşvik ve tahrik eden, yükseköğretim mensuplarının şeref ve haysiyetine veya şahıslarına tecavüz eden veya saygı dışı davranışlarda bulunan ve anarşik veya ideolojik olaylara katılan veya bu olayları tahrik ve teşvik eden öğrencilere; eylem başka bir suçu oluştursa bile ayrıca uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar veya bir veya iki yarıyıl için kurumdan uzaklaştırma veya yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları verilir. b. Bir fakülte, enstitü veya yüksekokulun içinde veya dışında öğrencilerin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı soruşturma yapmaya ve doğrudan gerekli cezayı vermeye veya disiplin kuruluna sevketmeye ilgili fakülte dekanı, enstitü veya yüksekokul müdürü yetkilidir. c. Disiplin soruşturmasına, olay öğrenilince derhal başlanılır ve soruşturma en geç onbeş gün içinde sonuçlandırılır. d. Hakkında kovuşturma yapılan öğrenciye sözlü veya yazılı savunma hakkı verilir. Tanınan süre içinde savunma yapmayan öğrenci bu hakkından vazgeçmiş sayılır. e. Disiplin cezaları, ilgili öğrenciye yazı ile bildirilir. Durum, öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve Yükseköğretim Kuruluna duyurulur. Yükseköğretim kurumundan çıkarma kararlarına karşı onbeş gün içinde üniversite yönetim kuruluna itiraz edilebilir. Cezalar öğrencinin dosyasına ve siciline işlenir. f. Bu maddeye göre yapılacak işlemler sırasında gerekirse öğrenciye, bağlı bulunduğu öğretim kuruluşunda, ilan yoluyla tebligat yapılabilir. g. Yükseköğretim kurumundan çıkarma kararı bütün yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu, emniyet makamları ve ilgili askerlik şubelerine bildirilir. (İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesi’nin 28/4/2011 tarihli ve E.: 2009/59, K.: 2011/69 sayılı Kararı ile.)”

7.3) “Siciller” başlıklı 63 üncü maddesinde; “Yükseköğretim kurum ve kuruluşları ile üst kuruluşlarda görev alan öğretim elemanlarının, memur ve diğer personel ile öğrencilerin sicilleri **genel hükümlere** ve Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanacak yönetmelik esaslarına göre tutulur. Her türlü atama, yükselme, akademik unvanların kazanılması ve diğer özlük işlemlerinde bu siciller esas alınır.”

7.4) “Yönetmelikler” başlıklı 65 inci maddesinin (a) fıkrasının dokuzuncu bendinde; “Aşağıdaki hususlar Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir: ... Öğretim elemanları, memur ve diğer personel ile öğrencilerin disiplin işlemleri, disiplin amirlerinin yetkileri ve disiplin kurullarının teşkili ve çalışması ile ilgili hususlar”

8) 01/06/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5352 sayılı Adlî Sicil Kanunu’nun;

8.1) “Adlî sicil bilgilerinin silinmesi” başlıklı 9 uncu maddesinde; “(1) Adlî sicildeki bilgiler; a) Cezanın veya güvenlik tedbirinin infazının tamamlanması, b) Ceza mahkûmiyetini bütün sonuçlarıyla ortadan kaldıran şikâyetten vazgeçme veya etkin pişmanlık, c) Ceza zamanaşımının dolması, d) Genel af halinde Adlî Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce silinerek, arşiv kaydına alınır. (2) Adlî sicil bilgileri, ilgilinin ölümü üzerine tamamen silinir. (3) Türk vatandaşları hakkında yabancı mahkemelerce verilmiş olup 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendine göre adlî sicile kaydedilen hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûmiyet hükümleri, kesinleştiği tarihten itibaren mahkûmiyet kararında belirtilen sürenin geçmesiyle, Adlî Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce adlî sicil kayıtlarından çıkartılarak arşiv kaydına alınır. Adlî para cezasına mahkûmiyet hükümleri ile cezanın ertelenmesine ilişkin hükümler, adlî sicil kaydına alınmadan doğrudan arşive kaydedilir.”

8.2) “Adlî sicil ve arşiv bilgilerinin silinmesi” başlıklı 12 nci maddesinde; “(1) (Değişik: 5/4/2012-6290/2 md.) Arşiv bilgileri; a) İlgilinin ölümü üzerine, b) Anayasanın 76 ncı maddesi ile Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren; 1. Yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla onbeş yıl geçmesiyle, 2. Yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşulu aranmaksızın otuz yıl geçmesiyle, c) Diğer mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle, tamamen silinir. (2) Fiilin kanunla suç olmaktan çıkarılması halinde, bu suçtan mahkûmiyete ilişkin adlî sicil ve arşiv kayıtları, talep aranmaksızın tamamen silinir. (3) Kanun yararına bozma veya yargılamanın yenilenmesi sonucunda verilen beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararının kesinleşmesi halinde, önceki mahkûmiyet kararına ilişkin adlî sicil ve arşiv kaydı tamamen silinir. (4) (Ek: 24/11/2016-6763/40 md.) Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerine ilişkin kayıtlar, infazının tamamlanmasıyla tamamen silinir.”

9) 18/8/2012 tarihli Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği’nin;

9.1) “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; “Kınama: Öğrenciye öğrencilikle ilgili kusurlu davranışlarından dolayı kınandığının yazılı olarak bildirilmesini”

9.2) “Kınama cezasını gerektiren disiplin suçları” başlıklı 5 inci maddesinde; “(1) Kınama cezasını gerektiren eylemler şunlardır; ... d) Sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek.”

10) 25/04/1984 tarihli ve 18382 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği’nin;

10.1) “Amaç ve Kapsam” başlıklı 1 inci maddesinde; “Bu Yönetmeliğin amacı, Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarında sürekli veya süreli görev yapan öğretim elemanları ile 657 sayılı Kanun’a göre çalışan memurların, diğer personelin ve öğrencilerin sicilleriyle ilgili esasları düzenlemektir.”

10.2) “Öğrencilerle İlgili Sicil Fişlerinin Doldurulması” başlıklı 10 uncu maddesinde; “Öğrencilerin öğrenimlerinin devamı sırasında aldıkları ödül ve cezalar sicil fişlerine işlenerek dosyasında saklanır.”

Şeklinde düzenlemeler bulunmaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER’İN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

11) Başvuranın iddiaları, idarelerin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, emsal uygulamalar ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvurunun kabulü ile öğrenci disiplin cezalarına ilişkin sicillerin tutulması ve belli koşullar çerçevesinde silinebilmesi için açık ve net düzenlemeler yapılması hususunda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına tavsiyede bulunulması yönünde hazırlanan “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12) Kurumumuza 17/09/2019 tarihinde yapılan başvuruda; Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olan başvuranın, kendisine “uyarma” cezası verildiğini, bu cezanın silinmesine yönelik 03/07/2019 tarihli başvurusunun Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörlüğü tarafından 09/08/2019 tarihli karar ile reddedildiğini, ancak üniversite öğrencilerinin anlık hataları nedeniyle aldıkları disiplin cezalarının neredeyse bir ömür boyu öğrenci dosyalarında saklanması kabul edilebilir olmadığını ifade ettiği, diğer yandan söz konusu cezanın silinmesiyle ilgili herhangi bir süre ve şart bulunmadığından bu durumun belirsizlik yarattığını, bu düzenleme eksikliğinin ‘haklar dengesi’ ile ‘evleviyet’ kurallarına da uymadığını, Kanun ve Yönetmeliklerde bu konuyu düzenleyen hükümlerin olmamasının, ‘hukuk devleti’ ilkesine ve ayrıca hukuka, akla, vicdana ve adalete aykırı olduğunu iddia ederek öğrenci sicilleri ile ilgili net düzenlemeler yapılmasını talep ettiği anlaşılmıştır.

13) Somut olaya bakıldığında;

13.1) Hukuk Fakültesi 2. sınıf öğrencisi olan başvuranın, 01/06/2019 tarihinde yapılan “Vakıf Hukuku” dersinin final sınavında görevli gözetmenlerin, küçük bir kâğıtta yazılı nota baktığını görmeleri üzerine tutanak tutulduğu, başvuranın da gözetmen olan Araştırma Görevlileri ile birlikte söz konusu tutanağı imzaladığı;

13.2) Hukuk Fakültesi Dekanlığının 11/06/2019 tarihli ve 2582 sayılı yazısıyla “ ‘HUK362 Vakıf Hukuku’ dersi final sınavında kopyaya teşebbüs ettiği iddiasıyla, Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği kapsamında disiplin soruşturması açıldığı ve soruşturmayı yapmak üzere komisyon görevlendirildiği; yapılan soruşturma neticesinde **Hukuk Fakültesi Dekanlığının 26/06/2019 tarihli ve 2488 sayılı yazısında;** “ ‘HUK362 Vakıf Hukuku’ dersi final sınavında kopya çekme eyleminiz ile ilgili olarak Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği’nin 5/d maddesi gereğince, ‘sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek’ suçundan dolayı ‘KINAMA’ cezası ile cezalandırılmanıza, ancak daha önce disiplin cezası almadığınız ve iyi haliniz dikkate alınarak yönetmeliğin 23. maddesi gereğince bir alt ceza olan ‘UYARMA’ cezası ile cezalandırılmanıza karar verilmiştir. Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği’nin 26. maddesinin 1. fıkrasındaki ‘Disiplin amirleri ve kurullarınca verilen disiplin cezalarına karşı onbeş gün içinde üniversite yönetim kuruluna

itiraz edilebilir.’ ve ilgili maddenin 3. fıkrasındaki ‘Bu Yönetmeliğe göre verilen cezalara karşı, itiraz hakkı kullanılmadan da idari yargı yoluna başvurulabilir.’ ifadeleri uyarınca itiraz hakkınızı kullanabilirsiniz.” şeklinde bildirim yapıldığı;

13.3) Başvuranın 03/07/2019 tarihli dilekçesi ile hem disiplin kararına itiraz ettiği ve diğer taleplerini iletmediği, buna cevaben Rektörlüğün 09/08/2019 tarihli yazısıyla ret cevabı verildiği ve söz konusu disiplin cezasının YÖKSİS’e ve “Öğrenci Disiplin Durum Belgesine” işlendiği;

Tespit edilmiştir.

14) İdarelerin cevaplarına bakıldığında; Üniversite’nin; öğrenci disiplin cezalarıyla ilgili ayrı bir yönetmelik bulunmadığı, Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği ve Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapıldığı ve adı geçen yönetmelikler de YÖK tarafından düzenlenmiş olduğundan, söz konusu talebin taraflarınca değerlendirilemediği şeklinde cevap verdiği; **YÖK’ün** ise konuyla ilgili mevzuat çalışması yapıldığında konunun değerlendirileceğini bildirdiği görülmüştür.

15) İlgili mevzuata bakıldığında; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nda; yükseköğretim kurumları içinde yükseköğretim öğrenciliği sıfatına, onur ve şerefine aykırı harekette bulunan, kurumların sükûn, huzur ve çalışma düzenini bozan, yükseköğretim mensuplarının şeref ve haysiyetine veya şahıslarına tecavüz eden veya saygı dışı davranışlarda bulunan öğrencilere, eylem başka bir suç oluşturursa bile ayrıca uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar veya bir veya iki yarıyıl için kurumdan uzaklaştırma veya yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları verileceği ve cezaların öğrencinin dosyasına ve siciline işleneceği hüküm altına alınmıştır. **Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği’nde** sınavlarda kopyaya teşebbüs etmenin “Kınama” cezasını gerektiren eylemler arasında sayıldığı, disiplin cezalarını vermeye yetkili amirler ile disiplin kurullarının ceza verirken, disiplin suçunu oluşturan eylemlerin ağırlığını, soruşturulan öğrencinin daha önce bir disiplin cezası alıp almadığını, davranış, tavır ve hareketlerini, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla pişmanlık duyup duymadığını dikkate alacakları düzenlenmiştir. **Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği’nde** ise doğrudan başvuru konusuyla ilgili olarak öğrencilerin öğrenimlerinin devamı sırasında aldıkları ödül ve cezaların sicil fişlerine işlenerek dosyasında saklanacağı düzenlenmiştir.

16) Dosya kapsamında yapılan incelemede; başvuranın, Kurumumuza yaptığı başvurusunda, almış olduğu “uyarma” cezasına itiraz etmediği, ancak söz konusu cezanın sicilinden silinmeyeceği karşısında bu durumun hukuka, akla, vicdana ve adalete aykırı olduğunu iddia ettiği ve öğrenci sicilleri ile ilgili net düzenlemeler yapılmasını ve kendisine verilen cezanın silinmesini talep ettiği anlaşılmış olup bu çerçevede yapılan inceleme neticesinde; mevcut düzenlemeler ışığında öğrencilerin öğrenimlerinin devamı sırasında aldıkları ödül ve cezaların sicil fişlerine işlenerek dosyasında saklanması gerektiği ve buna göre başvuranın aldığı cezanın YÖKSİS’e ve Öğrenci Disiplin Durum Belgesine işlendiği ve bu cezaların silinebileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme olmadığı, çıkarılacak bir af kanunu ile bunun mümkün olabileceği, en son 2000 yılında çıkartılan 4584 sayılı Af Kanunu ile öğrencilerin aldıkları disiplin cezalarının, bütün sonuçları ile kaldırıldığı ve böylelikle sicil dosyalarındaki cezai kayıtların, ilgililerin müracaatı aranmaksızın dosyalarından çıkarıldığı; öğrenciler için durum bu iken başvuranın da emsal gösterdiği yukarıda 8 nolu paragrafta yer verilen 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu’na göre cezaların adli sicil kaydından silinmesinin hatta arşivden de

çıkartılmasının belli koşullar ve süreler içinde mümkün olduğu; ayrıca yukarıda 7.1 nolu paragrafta yer verildiği üzere 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Özlük dosyasında saklama" başlıklı 53/G maddesinde de Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanları, memur ve diğer personeline ilişkin disiplin cezalarında, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl, aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl sonra atamaya yetkili amire başvurularak verilmiş olan cezaların özlük dosyasından silinmesinin talep edilebileceğinin ve ilgilinin, bu süreler içerisindeki davranışlarının, isteğini haklı kılacak nitelikte görülmesi halinde talebin yerine getirileceğinin hüküm altına alındığı görülmüştür.

17) Başvuranın, verilen disiplin cezalarının silinmesine ilişkin verdiği bir emsalde; İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Senatosu'nun 18 Nisan 2018 tarihli 262. toplantı sayılı kararında (<https://w3.bilkent.edu.tr/www/disiplin-cezalarinin-silinmesi-konusunda-senato-karari-18-04-2018/>); "Bilkent Üniversitesi'nde ilk kez disiplin cezası alan öğrenciler, Bilkent Üniversitesi Toplumsal Duyarlılık Projeleri kapsamında aşağıda belirtilen süreler içinde gönüllü olarak çalıştıktan sonra disiplin cezalarının sicillerinden silinmesi için bağlı buldukları Dekanlık veya Müdürlüğe başvuru yapabilir. Öğrenci Dekanlığından gönüllü çalışma bilgilerini alan ve yükümlülüklerin yerine getirildiğini kontrol eden Dekan veya Müdür, kendi görüşüyle birlikte başvuruyu Rektör'e gönderir. Cezanın silinip silinmeyeceğine Rektör karar verir.

Üniversiteden çıkartma cezası alanlar ile öğrencilikleri boyunca birden çok sayıda ceza alanların disiplin cezalarının silinmesi mümkün değildir.

Başvuru yapabilmek için bir veya iki yarıyıl uzaklaştırma cezası almış olan öğrencilerin ceza süreleri bittikten sonra en az bir yıl içinde toplam 80 saat çalışmış olması, daha kısa süreli uzaklaştırma cezası almış öğrencilerin ise ceza süreleri bittikten sonra en az dokuz ay içinde toplam 60 saat çalışmış olması gereklidir. Uyarma veya kınama cezası almış öğrencilerin cezanın verildiği tarihten itibaren en az 6 ay içerisinde toplam 40 saat çalışmış olması aranır.

Rektör tarafından cezasının silinmesine karar verilen öğrencilerden mezuniyet aşamasına kadar başka hiçbir disiplin cezası almayanların mezun olurken cezaları Bilkent Üniversitesi'ndeki sicillerinden silinir ve bu öğrencilerle ilgili resmî belgelerde ve yazılarda ceza almış oldukları gösterilmez. Mezun olmadan önce ikinci bir disiplin cezası alan öğrencilerin önceki cezalarının silinme kararı iptal edilir ve yeniden başvuru yapmalarına izin verilmez. Mezun olacakları tarihten önce gerekli çalışma süresini veya saatini tamamlama olanağı bulunmayan öğrencilerin cezalarının silinmesi mümkün değildir." şeklinde karar alındığı görülmüştür.

18) Konuyla ilgili bir görüş olarak Prof. Dr. Ersan ŞEN'in "Öğrenci Disiplin Cezalarının Silinmesi" başlıklı yazısında (<http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1599421-ogrenci-disiplin-cezalarinin-silinmesi>); "... Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nde öğrencilere verilecek disiplin cezalarının ne şekilde, nerede ve ne kadar süre tutulacağı, gerektiğinde kime, ne şekilde ve nasıl verileceğine dair açıklık bulunmadığı ve bu konuda bir başka hukuk kuralına atıf da yapılmadığı anlaşılmaktadır... Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği'nde de sicilin tutulup saklanması ile ilgili genel geçer ifadelerin kullanıldığı, disiplin suç ve cezalarının saklanma ve kullanılma şeklinin, süresinin ve ne zaman ve nasıl silineceğine veya sicilden çıkarılacağına veya talep edildiğinde verilmeyeceğine dair açık hükümlerin bulunmadığı; bir anlamda, yükseköğretimde okuyan ve "öğrenci" sıfatı ile akademik hayatını sürdüren kişilerin bu sırada işledikleri disiplin cezaları yönünden korunmasız bırakıldıkları görülmektedir.

Oysa adli suç ve cezalara ilişkin “hükümlü” sicillerini düzenleyen 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu’nun 9 ve 12. maddelerinde bu konuların ayrıntılı düzenlendiği, hatta 5352 sayılı Kanunun diğer hükümlerinde de suç işleyen kişilerin ileride bu sıfatlarından kurtulmalarına yardımcı hükümlere yer verildiği ve yasak hakların iade edildiği anlaşılmaktadır...

Hal böyle iken, üniversitede okuyan öğrencilerin anlık hataları nedeniyle aldıkları disiplin cezalarının nerede ise bir ömür boyu öğrenci dosyalarında saklanması anlaşılabilir ve kabul edilebilir bir yanı bulunmamaktadır...

Yukarıda bahsettiğimiz Kanun ve yönetmeliklerde bu konuyu düzenleyen hükümler olmaması, “hukuk devleti” ilkesini güvence altına alan Anayasa m.2 ve temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasını düzenleyen m.13’e ve öğrenciliği sırasında veya mezuniyetinden sonra lisansüstü öğrenimi görmek veya çalışmak isteyen bireyin önüne disiplin cezasının sürekli bir “korkulu rüya” olarak çıkması/çıkarılması; hukuka, akla, vicdana ve adalete aykırıdır. Bu aykırılık, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi 1. Ek Protokolü’nün “Öğrenim hakkı” başlıklı 2. maddesini de ihlal etmektedir. Çünkü sicile kaydedilip öğrenci dosyasında süresiz saklanan, silinmeyen, dosyadan çıkarılmayan ve talep edildiğinde başka kurum ve kuruluşlarına verilen disiplin cezalarından dolayı, mezun öğrenci lisansüstü öğrenim için başvurduğu yerlere kabul edilmemekte veya diğer adaylarla eşit haklara sahip olamamaktadır.

Karşı fikir olarak şu görüş ileri sürülebilir; öğrenci okuduğu üniversitenin disiplin kurallarına uygun davranmak ve o kuralları ihlal etmemek zorundadır. Disiplin kuralını ihlal eden öğrenci, elbette disiplin cezası ile cezalandırılmalı ve kısıtlamaya tabi tutulmalıdır.

Bu fikir kısmen doğrudur. Öğrencinin okuduğu üniversite ile ilgili kısıtlama veya hak kayıplarına tabi tutulması mümkündür. Ancak bu kısıtlamanın, o öğretim kurumundan ayrıldıktan veya mezun olduktan sonra öğrenciyi başka öğretim yerinde veya çalışma hayatında takip etmesi ve hatta bu takibin süresiz olması kabul edilemez...

Kanaatimizce, öğrenci disiplin cezasını aldığı yükseköğretim kurumunda okuduğu sürece disiplin cezası saklanmalı ve mezun olduktan sonra da bir süre daha, örneğin asgari bir, azami üç yıl saklanıp, önceden belirlenecek kurum ve kuruluşların bilgisine açık tutulmalıdır...

Sonuç olarak; öğrencilerin disiplin cezalarının kullanılması, kaldırılması ve silinmesi usul ve esasları ile ilgili hukuki boşluk olduğu bir gerçektir. Bu eksikliğin öğrenci aleyhine işletilmemesi gerekir. Mezuniyet sonrası için yurtdışı okullarına başvuran veya iş başvuruları yapan öğrenciler, disiplin cezalarından etkilenmemeli ve bu cezalar yalnızca öğrencinin üniversitesinde veya azami olarak YÖK’e bağlı üniversitelerde dikkate alınmalıdır. Bunun sebebi, 2547 sayılı Kanununun m.63’ün 2. cümlesidir. Bu cümlenin de; soyut ve süresiz olduğu, Anayasa m.13’ün maksadını aştığı bir gerçektir.

Öğrenci sicilleri ile ilgili net düzenlemelerin öngörülmesi gerektiğini, disiplin cezalarının süreklilik arz eden olumsuz etkilerinden kurtulma konusunda nihai çözüm olacağını ifade etmek isteriz.” şeklinde değerlendirmede bulunduğu görülmüştür.

19) Disiplin hukukundaki ilkelere bakıldığında; İdare olarak üniversitenin hizmet sunduğu bireylere, yani öğrencilerine, üniversite içinde kabul edilmiş olan düzen kurallarına uymamaları halinde yaptırım uygulama yetkisine sahip olduğu açıktır. Ancak disiplin hukukun kaynağını oluşturan bu yetkinin, Anayasa çerçevesinde, yasalarla belirlenen koşullarda kullanılması ve

disiplin hukukuna hâkim olan temel ilkelerin gözden kaçırılmaması gerekmekte olup bu ilkelerden “Ölçülülük” ilkesi mevcut dosya kapsamında dikkat çekmektedir. Anayasal bir ilke olan “ölçülülük” ilkesi suç ve ceza arasında adil bir dengenin bulunması gerektiğini ifade etmektedir. 3 alt ilkeden oluşan ölçülülük ilkesinde elverişlilik, gereklilik ve orantılılık, yani işlenen fiil ve davranışa uygulanacak disiplin cezasının elverişli ve gerekli bulunması, ayrıca fiil ile arasında makul bir orantının, dengenin bulunması gerekmektedir.

20) Diğer yandan dosya kapsamında evleviyet kuralının da dikkat çektiği değerlendirilmiş olup hukukta yorum yöntemlerinde esas alınan mantık kurallarından biri olarak evleviyetin, çoğun içinde azın da bulunduğu veya bütün için doğru olan şeyin parçalar için de doğru olduğu prensibine dayandığı ve bu prensibin daha önemli bir durum için kabul edilen bir hükmün daha az önemli durumlarda da uygulanabilmesini sağlayacağı kabul edilmektedir. (Kemal Gözler, *Hukukun Genel Teorisine Giriş: Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu*, <http://www.anayasa.gen.tr/hgtg.pdf>, s. 178)

21) Başvuranın iddiaları, idarenin cevapları, ilgili mevzuat, emsal uygulamalar ve bilimsel görüşler birlikte değerlendirildiğinde; üniversitenin öğrencilerine, üniversite içinde kabul edilmiş olan düzen kurallarına uymamaları halinde yaptırım uygulama yetkisine sahip olduğu, diğer yandan önceden kabul edilmiş düzen kurallarına uymayan öğrencilerin de yaptırımla karşılaşmalarının gerekli ve kabul edilebilir olduğu ön kabulü ile birlikte disiplin cezası alan bir öğrencinin, mevcut düzenlemelere göre bu cezadan hiçbir şekilde kurtulmasına imkân olmadığı, bu cezasının sicil fişine işlenerek dosyasında saklanacağı, hatta YÖKSİS’e işleneceği ve gerektiğinde isteyen kurum ve kuruluşların bu verilere ulaşabileceği ve kullanabileceği, yasama organının çıkaracağı bir af kanunu ile söz konusu cezaların silinebileceği, bunun da öngörülebilir olmadığı, geçmişe bakıldığında en son 2000 yılında çıkartılan bir Af Kanunu ile öğrenci disiplin cezalarının silindiği dikkate alındığında;

21.1) Başvurana gerçekleştirdiği kural ihlaline karşılık haklı olarak verilen ve öğrenci disiplin durum belgesi ile YÖKSİS’e işlenen “uyarma” cezasının başvuranın bütün geleceğini etkileyebileceği, yani bu etkinin kişinin öğrenciliğinin bitiminden sonraki süreçte de devam edeceği, belirtildiği üzere her ne kadar öğrencilerin kural ihlallerinin cezalandırılması gerektiği açık ve net olsa da bu cezanın bir ömür boyu yükünü öğrencinin omuzlarına yüklemenin ölçülülük ilkesi açısından kabul edilebilir olmadığı;

21.2) Diğer sicil kayıtlarıyla yapılan bir karşılaştırma neticesinde, adli sicil kayıtlarının bile belli koşullar ve süreler çerçevesinde adli sicilden, bir süre sonra da adli sicil arşivinden kaldırılması ve yine yükseköğretim personeline verilen disiplin cezalarının silinebilmesi karşısında öğrenciler açısından mevcut düzenlemelerde bu konuya ilişkin hükümlerin olmamasının, diğer bir ifadeyle öğrencilerin disiplin cezalarının kullanılması, kaldırılması ve silinmesi usul ve esasları ile ilgili hukuki boşluk olduğu ve bu düzenleme eksikliğinin, yukarıda açıklanan “evleviyet” kuralına da uymadığı;

Değerlendirilmiştir.

21.3) Bütün bu değerlendirmeler neticesinde; başvuranın şikâyet ettiği disiplin cezalarının öğrenci sicilinde süresiz olarak kalması ve nasıl silineceğine ilişkin belirsizlik olması hususlarının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

22) İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “İyi yönetim ilkeleri” başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde; Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi tarafından, başvuranın aldığı disiplin cezası ile ilgili olarak süresinde, gerekçeli ve itiraz yollarını göstererek başvurana bildirim yapıldığı, ancak başvuranın yönetmelik değişikliği talebine ilişkin verilen cevapta başvuru yollarının gösterilmediği tespit edilmiş olup böylelikle idarenin “kararların gecikmeksizin bildirilmesi”, “kararların gerekçeli olması” ilkelerine uygun davrandığı, ancak “başvuru yollarının gösterilmesi” ilkesine kısmen uyulmadığı görüldüğünden bu ilkeye uygun davranılması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

23) 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacak olup buna göre ilgili idarenin eylem ve işlemlerine karşı (varsa) dava açma süresinden arta kalan sürede Danıştay’da yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

Başvurunun **KABULÜ** ile,

- Öğrenci disiplin cezalarına ilişkin sicillerin tutulması ve belli koşullar çerçevesinde silinebilmesi için açık ve net düzenlemeler yapılması hususunda **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

- 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

- Kararın, **BAŞVURAN ile YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA** tebliğine,

- Kararın, bilgisi için **FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE** gönderilmesine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi